

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-199/24 – 1

Predmet C-199/24

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

13. ožujka 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Attunda tingsrätt (Švedska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

1. ožujka 2024.

Tužitelj:

ND

Tuženik:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [omissis]

(PRVOSTUPANJSKI
SUD U ATTUNDI,
ŠVEDSKA)

[omissis]

STRANKE

Tužitelj

ND

Tuženik

Garrapatica AB, [omissis]
Stockholm

[omissis]

PREDMET

Naknada štete [među ostalim]; pitanje je li Sudu Europske unije potrebno uputiti zahtjev za prethodnu odluku

[*omissis*]

Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi) donosi sljedeću

ODLUKU

- 1 Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi) na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije odlučuje Sudu uputiti zahtjev za prethodnu odluku [*omissis*].
- 2 Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi) odlučuje prekinuti postupak dok Sud ne donese prethodnu odluku.

[*omissis*]

ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU

Spor

Garrapatica AB vodi bazu podataka Lexbase i u njoj objavljuje osobne podatke osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak. Myndigheten för press, radio och tv (švedsko Tijelo za tisak i audiovizualne medije) [sada Mediemyndigheten; švedska Agencija za medije] izdao je za bazu podataka Lexbase takozvani *utgivningsbevis* (potvrda o nepostojanju zakonskih prepreka za objavu kojom se dodjeljuje ustavna zaštita; u daljnjem tekstu: potvrda za odobrenje objave). Osoba ND osuđena je 17. siječnja 2011. za kazneno djelo te je relevantna osuđujuća odluka bila dostupna u bazi podataka Lexbase do veljače 2024. Osuđujuća odluka uklonjena je iz javnog registra kaznene evidencije.

Spor se odnosi na pitanje je li Garrapatica AB dužna platiti naknadu štetu zbog povrede Opće uredbe o zaštiti podataka Europske unije [Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1. i ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.; u daljnjem tekstu: OUZP) i drugih regulatornih odredbi o obradi osobnih podataka. Osoba ND tražila je da se tom društvu naloži plaćanje naknade štete u iznosu od 300 000 švedskih kruna s pripadajućim kamatama. Garrapatica AB osporavala je to potraživanje i tvrdila da se OUZP ne primjenjuje jer je za bazu podataka Lexbase izdana potvrda za odobrenje objave. Međutim, to je društvo priznalo da

je osobne podatke osobe ND odbilo ukloniti u skladu s njezinim zahtjevom prije nego što su oni uklonjeni u okviru rutinskog internog čišćenja podataka tog društva. Garrapatica AB priznala je da je isplata naknade štete u iznosu od 20 000 švedskih kruna sama po sebi razumna.

Pravni okvir

Yttrandefrihetsgrundlagen i dataskyddslagen

Yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469) (Ustavni zakon (1991:1469) o slobodi izražavanja; u daljnjem tekstu: Zakon o slobodi izražavanja) jedan je od takozvanih *mediegrundlagarna* (ustavni zakoni o medijima) u Švedskoj i sadržava odredbe o ustavnoj zaštiti, među ostalim, radijskih i televizijskih emitiranja i određenih internetskih stranica. Njegova je svrha osigurati slobodu izražavanja u tom pogledu. U skladu s poglavljem 1. člankom 4. Zakona o slobodi izražavanja, ustavne odredbe o prijenosu programa treba primjenjivati na određenu vrstu baza podataka ako je za tu djelatnost izdana potvrda za odobrenje objave. U ovom je slučaju potvrda za odobrenje objave izdana za bazu podataka Lexbase, što znači da se na nju primjenjuje ustavna zaštita.

U skladu s poglavljem 1. člankom 7. prvim stavkom lagena (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (Zakon (2018:218) o utvrđivanju dodatnih odredbi uz Unijin OUZP; dataskyddslagen (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti podataka)), OUZP se ne primjenjuje ako je u suprotnosti s tryckfrihetsförordningen (Ustavni zakon o slobodi tiska; u daljnjem tekstu: Zakon o slobodi tiska) ili Zakonom o slobodi izražavanja. U skladu s drugim stavkom prethodno navedene odredbe, određeni članci OUZP-a ne primjenjuju se na obradu osobnih podataka koja se provodi, među ostalim, u novinarske svrhe.

Iz poglavlja 1. članka 14. Zakona o slobodi izražavanja proizlazi da nijedno tijelo javne vlasti ne može, osim na temelju tog zakona, poduzeti mjere protiv osobe koja je zlorabila slobodu izražavanja ili pridonijela takvoj zloropabi u programu ni mjere protiv programa zbog takvog razloga. Nadalje, iz njegova poglavlja 1. članka 11. proizlazi da tijelo javne vlasti ne može zabraniti ili spriječiti prijenos, objavu ili širenje programa javnosti na temelju njegova sadržaja, osim ako za to postoji osnova u tom zakonu.

Naknada štete za zloropabu slobode izražavanja zbog sadržaja programa može se, u skladu s poglavljem 9. člankom 1. Zakona o slobodi izražavanja, temeljiti samo na činjenici da program na koji se odnosi potraživanje uključuje povrede slobode izražavanja. Utvrđivanje da je neka osoba sudjelovala u kaznenim djelima ili da je kriva za njihovo počinjenje ili pružanje na drukčiji način informacija koje bi neku osobu mogle izložiti osudi drugih predstavlja kazneno djelo klevete, kao i povredu slobode izražavanja na temelju poglavlja 5. članka 1. Zakona o slobodi izražavanja i poglavlja 7. članka 3. Uredbe o slobodi tiska (1949:105). Međutim, to se ne kažnjava ako je, s obzirom na okolnosti, bilo opravdano pružiti

informacije u tom pogledu i ako osoba koja je pružila informacije može dokazati da su one točne ili da je iz opravdanih razloga vjerovala da su točne.

OUZP

U skladu s člankom 10. OUZP-a obrada osobnih podataka koji se odnose na kaznene osude i kažnjiva djela na temelju članka 6. stavka 1. provodi se samo pod nadzorom službenog tijela ili kada je obrada odobrena pravom Unije ili pravom države članice kojim se propisuju odgovarajuće zaštitne mjere za prava i slobode ispitanikâ. Svaki sveobuhvatni registar kaznenih osuda vodi se samo pod nadzorom službenog tijela vlasti.

U skladu s člankom 17. OUZP- a ispitanik ima pravo od voditelja obrade ishoditi brisanje osobnih podataka koji se na njega odnose bez nepotrebnog odgađanja ako osobni podaci više nisu nužni u odnosu na svrhe za koje su prikupljeni ili na drugi način obrađeni.

Svaka osoba koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog kršenja OUZP-a ima, u skladu s njegovim člankom 82., pravo na naknadu od voditelja obrade ili izvršitelja obrade za pretrpljenu štetu.

Iz članka 85. stavka 1. OUZP-a proizlazi da države članice zakonom usklađuju pravo na zaštitu osobnih podataka u skladu s tom uredbom s pravom na slobodu izražavanja i informiranja, što uključuje obradu u novinarske svrhe i svrhe akademskog, umjetničkog ili književnog izražavanja. U uvodnoj izjavi 153. navodi se da bi u pravu država članica trebalo uskladiti pravila kojima se uređuje sloboda izražavanja i informiranja, među ostalim novinarskog, akademskog, umjetničkog i/ili književnog izražavanja s pravom na zaštitu osobnih podataka u skladu s tom uredbom. Nadalje, iz toga slijedi da bi države članice trebale donijeti zakonodavne mjere kojima bi se predvidjela izuzeća i odstupanja potrebna radi usklađivanja tih temeljnih prava.

Za obradu koja se obavlja u novinarske svrhe ili u svrhe akademskog, umjetničkog ili književnog izražavanja, države članice trebaju također predvidjeti, u skladu s člankom 85. stavkom 2. OUZP-a, izuzeća ili odstupanja od određenih poglavlja te uredbe ako su ona potrebna kako bi se uskladilo pravo na zaštitu osobnih podataka sa slobodom izražavanja i informiranja.

Nužnost zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije nacionalni sud može Sudu Europske unije uputiti zahtjev za prethodnu odluku. Mogućnost upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku pretpostavlja da se pojavilo pitanje o tumačenju prava Unije koje je relevantno za predmet i da je pojašnjenje nužno za donošenje odluke.

Ovaj se predmet odnosi na odnos između slobode izražavanja i informiranja te prava na zaštitu osobnih podataka. OUZP-om se državama članicama u tom pogledu dodjeljuje određena zakonodavna diskrecijska ovlast. Švedska pravila znače da se OUZP ne primjenjuje i da je pravo na zaštitu osobnih podataka predviđeno pravilima iz Zakona o slobodi izražavanja i Zakona o slobodi tiska. Pravila iz poglavlja 1. članka 20. Zakona o slobodi izražavanja koja se odnose na obradu osobnih podataka ne primjenjuju se na osobne podatke kao što su oni o kojima je riječ u ovom predmetu. Pravo na zaštitu osobnih podataka u pogledu širenja osobnih podataka kao što su oni o kojima je riječ u ovom predmetu zajamčeno je samo kroz kaznenu odgovornost za klevetu i mogućnost traženja naknade štete za klevetu.

Kad je riječ o ravnoteži između slobode izražavanja i prava na zaštitu osobnih podataka, Sud je, prilikom tumačenja Direktive o zaštiti podataka (Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL 1995., L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.)), presudio da pravilnu ravnotežu između tih prava i interesa treba ocijeniti na temelju odredbi koje su u nacionalnom zakonodavstvu provedene na temelju te direktive. Na sudu koji upućuje zahtjev je da nacionalno zakonodavstvo tumači na način koji je u skladu s direktivom i da osigura da to tumačenje nije protivno temeljnim pravima koja su zaštićena u pravnom poretku [Unije] ili drugim općim načelima prava [Unije], kao što je, među ostalim, načelo proporcionalnosti (vidjeti presudu Suda *Bodil Lindqvist*[, C-101/01[, t. 87.]][.]

Prema mišljenju Attunda tingsrätta (Prvostupanjski sud u Attundi), postoji prostor za tumačenje pitanja opsega u kojem se i svrhe za koju se OUZP-om državama članicama omogućuje da poduzimaju zakonodavne mjere u pogledu obrade osobnih podataka i zahtjeva koji su OUZP-om propisani za nacionalno zakonodavstvo doneseno na temelju te uredbe. Budući da je pravo Unije nadređeno nacionalnom zakonodavstvu, u tom je pogledu potrebno pojašnjenje kako bi se mogla donijeti odluka.

OUZP-om se državama članicama izričito omogućuje da predvide izuzeća i odstupanja za obradu osobnih podataka koja se provodi, među ostalim, u novinarske svrhe. U OUZP-u se ne definira što obuhvaćaju novinarske svrhe. Sud je naveo da izražavanje treba tumačiti široko i da treba smatrati da se aktivnosti čiji je cilj otkriti informacije, mišljenja ili ideje javnosti provode u novinarske svrhe, neovisno o sredstvu koje se upotrebljava za njihov prijenos (vidjeti presudu Suda *Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy*[, C-73/07[, t. 61.]]). Sud je nadalje presudio da je to slučaj i s podacima iz dokumenata koji su u skladu s nacionalnim zakonodavstvom dostupni javnosti. Međutim, nije dodatno pojašnjeno je li za širenje informacija, mišljenja ili ideja javnosti potrebno i da postoji određeni oblik uređivanja ili obrade podataka koji se stavljaju na raspolaganje javnosti.

Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi) smatra da nije jasno na koji način treba tumačiti OUZP u tom pogledu. Stoga postoje razlozi za to da se Sudu uputi zahtjev za prethodnu odluku.

Zahtjev za prethodnu odluku

Attunda tingsrätt (Prvostupanjski sud u Attundi) od Suda Europske unije zahtijeva da u prethodnom postupku odluči o sljedećim pitanjima.

1. Omogućuje li članak 85. stavak 1. OUZP-a državama članicama da, uz zakonodavne mjere koje trebaju donijeti u skladu s člankom 85. stavkom 2. te uredbe, donose zakonodavne mjere koje se odnose na obradu osobnih podataka u svrhe različite od novinarskih svrha ili svrha akademskog, umjetničkog ili književnog izražavanja?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: Omogućuje li članak 85. stavak 1. OUZP-a usklađivanje prava na zaštitu osobnih podataka u skladu s tom uredbom s pravom na slobodu izražavanja i informiranja, što znači da je jedini pravni lijek koji na raspolaganju ima osoba čiji su osobni podaci obrađeni time što su kaznene osuđujuće presude te osobe uz naknadu stavljene na raspolaganje javnosti na internetu pokretanje kaznenog postupka zbog klevete ili potraživanje naknade štete za klevetu?
3. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje ili niječnog odgovora na drugo pitanje: Može li aktivnost koja se sastoji od toga da se javni dokumenti kao što su kaznene osuđujuće presude, bez ikakve obrade ili uređivanja, uz naknadu stavljaju na raspolaganje javnosti na internetu predstavljati obradu osobnih podataka u svrhe propisane člankom 85. stavkom 2. OUZP-a?